

Essi Sipiläinen

VÄHÄX VALOTTAÄ -LASTEN JA NUORTEN
VALOKUVAFESTIVAALIN VISUAALINEN ILME

Viestinnän koulutusohjelma

2009

Satakunnan ammattikorkeakoulu

VÄHÄX VALOTTAÄ -LASTEN JA NUORTEN VALOKUVAFFESTIVAALIN VISUAALINEN ILME

Sipiläinen, Essi Elina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
kesäkuu 2009
Nurmi-Rantanen Kirsi
UDK: 655.26, 791.65
Sivumäärä: 45

Asiasanat: festivaalit, graafinen suunnittelu, hankesuunnittelu, kulttuuritapahtumat, visuaalinen viestintä

Tämän opinnäytetyön aiheena oli suunnitella visuaalinen ilme ja tuotteet täysin uudelle lasten ja nuorten valokuvafestivaalille. Tavoitteena oli saada aikaan yhtenäinen, festivaalin teemaa kuvastava ilme, sekä informoivat ja huomiota herättävät tuotteet.

Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa suunniteltiin ja toteutettiin kaikki festivaalin tarvitsemat tiedotus - ja mainosmateriaalit. Suunnittelua ohjasivat festivaalin arvot, luonne ja tavoite. Projektin toiminnallinen osuus aloitettiin tammikuussa 2008 ja se päätettiin syyskuussa 2008 festivaalin alkamisajankohtaan. Koko tämän yhdeksän kuukauden aikana festivaalin eri tuotteet suunniteltiin ja toteutettiin projektiaikataulun mukaisesti.

Työn kirjallisessa osuudessa tarkastellaan tapahtumalle tyypillisen projektityöskentelyn suunnittelun teoriaa ja käytännön toteuttamista. Samalla kuvataan prosessin kulku alusta loppuun. Työssä tutkitaan myös festivaalin eri tuotteiden suunnittelua ja toteutusta visuaalisen viestinnän perusteorioihin pohjaten. Tutkimusmenetelminä käytettiin myös tapahtuma-alan ammattilaisten haastatteluja ja muiden kulttuurialan tapahtumien materiaalia. Kirjallisessa osuudessa esitellään valmiit tuotteet ja perustellaan niissä tehtyjä valintoja.

Opinnäytetyöni toiminnallisessa osuudessa valmistuneista materiaaleista muodostui Porin lastenkulttuurikeskuksen – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston 12.09.–12.10.2008 järjestämän Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalin visuaalinen ilme ja tuotteet.

DESIGNING A VISUAL IMAGE FOR VÄHÄX VALOTTAÄ -CHILDREN AND YOUTH FOTOFESTIVAL

Sipiläinen, Essi Elina

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Media and Communication

June 2009

Nurmi-Rantanen Kirsi

UDC: 655.26, 791.65

Number of pages: 45

Key words: cultural events, festivals, graphic design, project planning, visual communication

The purpose of this final thesis was to design a visual image for a brand new children and youth festival. The aim was to accomplish coherent image that represents the theme of the festival. Visual products of the festival were also to be informative and distinctive.

All the visual material for the festival were designed and executed in the functional part of this thesis. Designing was based on the values, nature and goals of the festival. Functional part was started in January 2008 and it was finished in September 2008. During these nine months all the products were designed and executed after the project's schedule.

In the written presentation the theory and practice of a project work which is typical for event is examined. The process is described from start to finish. The designing of the products is studied based on the basic theories of visual communication. Interviews and other events' materials are also used as research methods. The finished products of the festival are presented and decisions are reasoned.

The products designed in the functional part of this thesis forms the visual image for Vähäx valottaa -children and youth fotofestival. Festival took place in Pori 12.09.-12.10.2008 and it was organised by Pori Centre for Children's Culture – Network of Children's Culture in Satakunta Region.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	VÄHÄX VALOTTA.....	7
3	TAPAHTUMA ON PROJEKTI.....	8
3.1	Projektin käynnistys.....	9
3.2	Projektisuunnitelma	9
3.3	Projektiryhmän jäsenet	12
3.4	Uuden tapahtuman haasteet	12
3.5	Tapahtumajärjestäjän näkökulma	13
4	VÄHÄX VALOTTA -PROJEKTIN KULKU	14
4.1	Työtehtävät	15
4.2	Aikataulu.....	16
4.3	Viestinnän kanavat.....	18
4.4	Aikaohjaus	18
4.5	Työtavat..	19
4.6	Projektin päättäminen	22
5	FESTIVAALIN ILME JA TUOTTEET	22
5.1	Typografia.....	23
5.2	Logot.....	25
5.3	Kuvat.....	26
5.4	Väri.....	27
5.5	Flyeri ja lomakepohja	28
5.6	Julisteet...	29
5.7	Web-sivut.....	30
5.8	Käsiohjelma	34
5.8.1	Kansi...	34
5.8.2	Rakenne.....	36
5.8.3	Tekstit.....	37
5.8.4	Kuvat...	38
5.8.5	Seminaari ja yhteistyökumppanit	39
5.8.6	Kartat...	39
5.8.7	Kuvitus	39
5.8.8	Materiaalit ja painatus	40
5.9	Pylväsmainokset	40
5.10	Muut tuotteet.....	42

6 VALOTTIKO?	42
LÄHTEET	44
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Yleisötapahtuman yksi tärkeimmistä tavoitteista on saada yleisö paikalle. Varsinkin täysin uudessa tapahtumassa visuaalinen ilme on tärkeässä osassa siinä, saadaanko ihmiset houkuteltua liikkeelle. Visuaalinen ilme tukee tapahtuman sisältöä, imagoa ja informointia, sekä joissain tapauksissa on se sytyke, miksi tapahtumaan lähdetään.

Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto järjesti 12.09.–12.10.2008 ensimmäisen Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalin. Festivaali oli ensimmäinen laatuaan koko maailmassa. Toimin harjoittelijana Porin lastenkulttuurikeskuksella syksynä 2007. Festivaalin tuottaja Annukka Tuppurainen ja Porin lastenkulttuurikeskuksen toiminnanjohtaja Päivi Setälä tarjosivat minulle mahdollisuutta toteuttaa festivaalin ulkoasu, painotuotteet ja web-sivut opinnäytetyönäni. Projektiosuuden työstämisen aloitin tammikuussa 2008 ja se valmistui syyskuussa 2008. Vähäx valottaa oli täysin uusi festivaali, joten se toi lisähaastetta koko työryhmälle. Aikaisempaa tietoa hyvistä käytänteistä ei ollut.

Opinnäytetyöni on siis toiminnallinen ja koostuu projektiosasta ja tästä kirjallisesta raportista. Työni perustuu aikaisempaan työkokemukseeni ja opintoihini ja sen lisäksi olen tutkinut kirjallisia lähteitä. Esimerkkeinä Juhani Kauhasen, Arto Juurakon ja Ville Kauhasen teos Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus ja Tapani Huovilan ”Look” - visuaalista viestisi -kirja. Tämän lisäksi olen haastatellut yhteyspäällikkö Kirsi Sainiota ja kulttuurituottaja Annukka Tuppurasta ja kysynyt heidän näkökulmaansa graafisen suunnittelun merkityksestä tapahtumalle.

Opinnäytetyöni projektiosuuden kesto oli poikkeuksellisen pitkä, noin yhdeksän kuukautta. Käsiteltävää aineistoa on tästä syystä valtavasti. Tässä opinnäytetyöni kirjallisessa osuudessa perehdyinkin tiettyihin osa-alueisiin. Alussa käsittelen projektin suunnittelua ja kulkua. Sen jälkeen analysoin Vähäx valottaa -festivaalin visuaalisen ilmeen ratkaisuja ja esittelen tärkeimmät painotyöt sekä web-sivut. Tarkastelen myös asioita, jotka olisivat voineet onnistua paremmin. Jokaisen aloittelevan graafisen

suunnittelijan työssä on parannettavaa. Työssä on niin monta osa-aluetta, jotka tulisi hallita. Harvemmin kaikki osa-alueet onnistuvat täydellisesti. Näitä kohtia analysoimalla ja korjaamalla voi oman työnsä jälkeä jalostaa ja sen laatua nostaa.

2 VÄHÄX VALOTTA

Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalin ideana oli tuoda lasten ja nuorten kuvamaailmaa esille ja tukea lasten ja nuorten omaa ilmaisua. Lapsille tuotetun kulttuurin tekijöinä ovat usein aikuiset, jolloin lapsi jää itse passiivisempaan rooliin. Vähäx valottaa -festivaalin näyttelyissä lapsi oli aktiivinen kulttuurin luoja. Näyttelyt olivat kohdistettu kaikenikäisille ihmisille, ja kaikkiin näyttelyihin oli vapaa pääsy. Festivaalin kantavana teemana oli absurdus ja sen mahdottomuus, kepeys, nauru, kujeilu ja leikki. 12.09.–12.10.2008 porilaisissa gallerioissa, näyttelytiloissa, katukuvassa, ja internetissä nähtiin 29 lasten ja nuorten tuottamaa valokuvanäyttelyä. Festivaali koostui näyttelyjen lisäksi valokuvapedagogiikkaa käsittelevästä Valokuvan mahdollisuudet -seminaarista aikuisille, työpajoista lapsille, nuorille ja perheille sekä Pyörällä näyttelyyn! -haasteesta Porin koululaisille. Festivaalin järjestäjänä toimineen Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston toiminta-ajatuksena on tuottaa ja välittää kulttuuria, tukea lasten kulttuurillisia oikeuksia ja parantaa kulttuuripalveluiden laatua ja saavutettavuutta (Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto 2009).

Opinnäytetyöni tavoite oli luoda festivaalille yhtenäinen, teemaa kuvastava ilme ja suunnitella tuotteita, jotka antavat informaatiota tehokkaasti ja luovat samalla mielikuvan festivaalin luonteesta sekä herättävät huomiota. Suunniteltavanani oli kaiken materiaalin ulkoasu, joka tapahtumasta välitetään eteenpäin. Vastaavanlaista festivaalia ei ole ennen järjestetty, joten aikaisempaa materiaalia ei ollut. Taustatietona ja tukena käytimme muiden kulttuurialan festivaalien aineistoratkaisuja ja kävimme läpi onnistuneita ja epäonnistuneita ilmeitä ja taittoja. Uusi festivaali tarvitsee paljon materiaalia, lomakkeista ja sopimuksista käsiohjelmaan ja julisteisiin. Työhöni kuului myös painojen kilpailuttaminen ja valmiiden aineistojen toimittaminen painokuntoon ja asioiminen painotalojen kanssa. Tarkemmin toteutuneista tuotteista luvussa 5.

Festivaalin varsinainen kohderyhmä oli 0–30-vuotiaat sekä kaikenikäiset perheet. Netinäyttelyyn saivat mahdollisuuden osallistua kaikki 0–25-vuotiaat. Seminaarin kohderyhmänä olivat lasten ja nuorten kanssa työskentelevät. Lisäksi projektilla oli myös välillisiä kohderyhmiä, kuten kaikki työpajojen järjestämiseen osallistuneet tahot ja organisaatiot, näyttelyissä kävijät ja työpajoihin osallistuneiden perheet. (Setälä & Tuppurainen 2009, 11.)

Yksi vaikeimmista teemoista olikin luoda sellaisia tuotteita, jotka vetoaisivat ja toimisivat mahdollisimman hyvin laajalle kohderyhmälle. Tietynlainen lapsenomaisuus oli tärkeää, mutta samalla tuotteesta piti myös saada se kuva, että kohderyhminä eivät ole ainoastaan lapset ja nuoret.

Festivaalille luotua aineistoa on tarkoitus jonkin verran hyödyntää seuraavassa Väähä valottaa -festivaalissa vuonna 2011. Festivaalin onnistunut markkinointi luo näin myös pohjaa seuraavan festivaalin tunnettuuteen. Onnistuessaan festivaali myös lisää Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston tunnettuutta ja sitä kautta antaa uusia mahdollisuuksia rahoitukseen ja toiminnan kehittämiseen.

Festivaalin tavoite ja idea ohjasivat suunnitteluani koko ajan, ne olivat kuin taustavoimia, jotka seurasivat mukana. Festivaali ei ollut kaupallinen millään muotoa. Osaksi myös se kokemus, että teimme yhdessä pienellä työryhmällä jotain tärkeää, motivoi itseäni hyvin ja sai minut sitoutumaan ryhmääni ja työhöni entistä paremmin.

3 TAPAHTUMA ON PROJEKTI

Tapahtuman järjestämistä voi verrata projektiin. Tapahtuman suunnittelu on tyypillinen projektityö, sillä on oma tavoite, aikataulu ja budjetti. Projektityön tarkoituksena onkin saavuttaa tuo tietty tavoite erillisen projektiryhmän avulla, ihmisten välisellä yhteistyöllä. (Iiskola-Kesonen 2004, 8; Kettunen 2003, 15.)

On olemassa erilaisia projektityyppejä ja Vähäx valottaa -festivaali on tyypiltään toteutusprojekti. Toteutusprojekti voi olla tapahtuma, tilaisuus, näytelmä tai vaikkapa seminaari. Toteutusprojektin haastavaksi tekee aikataulu. Ulkoiset tekijät saattavat myös vaikeuttaa toteutusprojektin valmiiksi saattamista, usein myös kiire ja töiden määrä kasvavat loppua kohden. Toteutusprojektissa työskentelevien on oltava valmiita joustamaan ja sopeutumaan äkillisiin muutoksiin. Tällaiselle projektille tunnusomaista on myös se, että sen onnistumista voidaan arvioida vasta projektin jälkeen. (Kettunen 2003, 23–24.)

3.1 Projektin käynnistys

Ennen kuin projektityöskentelyn voi aloittaa, tulee se käynnistää. Käynnistämällä edesautetaan projektiryhmän yhtenäisyyttä, tiedonkulkua ja käytettäviä työtapoja. Käynnistämistoimenpiteitä ovat muun muassa: tavoitteiden määrittely, tehtävien määrittely, työilmapiirin luominen ja projektisuunnitelman laatiminen. (Pelin 2008, 77.)

Vähäx valottaa -projekti oli käynnistynyt jo paljon aikaisemmin ennen kuin aloitin oman työosuuteni siinä. Tästä huolimatta jokaisen projektiryhmän jäsenen tulee miettiä oma projektisuunnitelma. Tuottaja Annukka Tuppuraisen kanssa kävimme läpi projektin eri osa-alueet oman työnkuvani näkökulmasta.

3.2 Projektisuunnitelma

Yleensä projektin alussa tehdään taustatutkimusta ja esiselvitystä (Kauhanen, Juurakko, Kauhanen 2002, 28). Vähäx valottaa -projektissa tämä vaihe oli suoritettu jo ennen kuin liityin osaksi projektityöryhmää. Tausta - ja esiselvitysten jälkeen projektisuunnitelman laatiminen voi alkaa. Seuraavassa esittelen Vähäx valottaa -festivaalin projektisuunnitelman omalta osaltani Kauhasen ym. (2002, 28–29) seitsemän kohdan suunnitelman esimerkin mukaisesti:

1. Johdanto ja tausta

Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaali järjestettiin Porissa 12.09.–12.10.2008. Festivaali tarvitsi materiaalit tiedotukseen ja mainontaan ja minua pyydettiin suunnittelemaan ne opinnäytetyökseksi. Festivaali oli ensimmäinen laatuaan ja aikaisempaa materiaalia kyseisestä festivaalista ei ollut. Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalin ideana on tuoda lasten ja nuorten kuvamaailmaa esille ja tukea lasten omaa kuvailmaisua. Festivaalin teemana oli absurdus.

2. Projektina olevan yleisötapahtuman tavoitteet

Oma tavoitteeni oli luoda festivaalille yhtenäinen, teemaa kuvastava ilme ja suunnitella tuotteita, jotka antavat informaatiota tehokkaasti ja luovat samalla mielikuvan festivaalin luonteesta sekä herättävät huomiota.

3. Projektioorganisaatio

Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaali -hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Porin apulaiskaupunginjohtaja Aulis Laaksonen, jäseninä Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston toiminnanjohtaja Päivi Setälä, hankkeen tuottaja Annukka Tuppurainen ja Satakuntaliiton yhteyshenkilönä projektipäällikkö Esko Pennanen. (Setälä & Tuppurainen 2009, 10)

Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalin työryhmä:

- taiteellinen johto: Päivi Setälä
- tuottaja: Annukka Tuppurainen
- tuotanto - ja tiedotustiimi: Kirsi Jaakkola, Eveliina Pakarinen, Päivi Setälä, Essi Sipiläinen ja Annukka Tuppurainen
- web-suunnittelu ja toteutus: Essi Sipiläinen ja Kati Kunnas-Holmström
- Vähäx valottaa -logo: Kirsi Jaakkola ja Samuli Mustonen
- graafinen suunnittelu ja toteutus: Essi Sipiläinen
- tekniikka - ja ripustusvastaavat: Niko Palokangas ja Veijo Setälä
- dokumentointi: Noise ry

4. Toteutussuunnitelma:

- toteutusvaiheet: aikataulun mukaisesti eri tuotteiden ideointi, suunnittelu, toteutus, mahdollinen painatus
- aikataulu: aikataulusta erillinen kaavio luvussa 4
- tehtäväluettelo: flyeri, työpajajulisteet, lehdistötiedotepohja, ilmoitautumiskaavake, näyttelysopimus, lehti-ilmoitukset, web-sivut ja niiden yhteydessä nettinäyttely, nettibannerit, pääjuliste, käsiohjelma, pylväsmainokset, seminaarijuliste, näyttelykohtaiset teosluettelot, teostekstit, työtekijäpassit, Pyörällä näyttelyyn! -materiaalit. Tehtävät näkyvät myös aikataulukaaviossa luvussa 4.

5. Talous ja päätöksenteko

Kustannusasiat eivät kuuluneet työnkuvaani. Tarjouspyynnöt hyväksyttiin tuottajalla.

6. Ohjaussuunnitelma:

- kokoussuunnitelma: kerran viikossa maanantaisin kello 10 kokous tuottajan kanssa, lähempänä festivaalin alkua kokouskäytäntö mahdollisesti muuttuu
- tiedottaminen: kuuluu Porin lastenkulttuurikeskuksen työntekijöille
- ohjaus ja raportointi: jatkuvaa keskustelumuotoista ohjausta tuottajan ja toiminnanjohtajan kanssa
- laadunvarmistus: jokainen työ hyväksytetään tuottajalla, myös muut ryhmän jäsenet antavat palautetta ja ehdotuksia.

7. Pättäminen ja arviointi

Festivaalin jälkeen syntynyt materiaali koottiin cd-levylle tulevaa käyttöä varten. Loppukeskustelu tuottajan kanssa, jossa yhdessä arvioimme työn tulokset. Arviointia toteutetaan myös läpi koko projektin. Tuottaja ja toiminnanjohtaja laativat loppuraportin.

3.3 Projektiryhmän jäsenet

Jokaiselta projektiryhmän jäseneltä vaaditaan kiinnostusta oman työnsä hoitamiseen ja toteuttamiseen. Tärkeää on myös jäsenten sitoutuminen projektiin ja yhteistyökkyisyys. On hyvä, jos ryhmän jäsenet tuntevat toisensa ja toistensa työtavat. Tämä ei aina ole mahdollista, joten alussa olisi tärkeää antaa jäsenten tutustua toisiinsa jonkin yhteisen tekemisen kautta. Tekemisen ei tarvitse liittyä varsinaiseen projektiin, vaan se voi olla jotain vapaa-aikamuotoista yhteistoimintaa. Toiminnan, sekä avoimen ja rehellisen keskustelun kautta ryhmän roolit ja yhteishenki voivat löytyä. (Kauhanen ym. 2002, 33, 94–95.)

Projektiryhmän jäsenellä on erilaisia tehtäviä:

- projektisuunnitelman tekeminen, varsinkin oman tehtävänsä osalta
- tehtävien suorittaminen aikataulussa ja laadukkaasti
- työn etenemisen raportointi
- työn tulosten dokumentointi
- työtapojen ja taloudellisten ohjeiden noudattaminen
- oman työn ja ammattitaidon kehittäminen.

(Kauhanen ym. 2002, 34.)

Vähäx valottaa -projektissa tunsin jo entuudestaan suurimman osan ryhmän jäsenistä harjoittelujaksoni ajalta. Tämä helpotti mielestäni huomattavasti työhön ryhtymistä ja myös auttoi olemaan rohkeampi omien ideoiden esittelyssä. Myös kritiikin vastaanottaminen helpottuu, kun tuntee ryhmän jäsenten tavat ilmaista itseään. Vähäx valottaa -ryhmään liittyi myös festivaalin näyttelyiden ripustusvaiheessa uusia jäseniä. Erityistä tutustumistoimintaa ei toteutettu, mutta itse ripustustyö ja yhdessä tekeminen korvasivat sen aika hyvin ja mielestäni uudet jäsenet pääsivät nopeasti osaksi työyhteisöä.

3.4 Uuden tapahtuman haasteet

Aivan uudenlaisen tapahtuman ulkoista asua ja painotuotteita suunniteltaessa eteen tulee yllättäviäkin haasteita. Koska kokemusta aikaisemmista hyvistä käytänteistä ei ole, suunnitelmat saattavat muuttua moneen kertaan. Näin kävi esimerkiksi joillekin

Vähäx valottaa -painotuotteille. Suunnittelemani neliosainen pääjulistte ei toteutunut lainkaan, koska tuottaja tuli siihen tulokseen, että se ei ole sisällöllisesti tarpeellinen ja ajankohta oli jo alun perin suunniteltu liian myöhäiseksi. Myös käyntikortit, jotka olivat valmiita painatusta varten, päätettiin jättää kokonaan pois budjetillisista ja tarvesyistä. Joitain töitä jäi siis pois, mutta niiden tilalle saattoi tulla yllättävä ja kiireellinen tarve jollekin täysin uudelle työlle, mitä ei ollut alun perin suunniteltu. Sellaiseen tilanteeseen tuli vain sopeutua mahdollisimman nopeasti ja tehdä hyvää jälkeä nopealla aikataululla. Koin myös vaikeaksi työn suunnitteluun käytettävän ajan enustamisen, esimerkiksi käsiohjelma vei enemmän aikaa kuin olin kuvitellut. Kaikille tapahtumille on luonteenomaista tilanteiden nopea muuttuminen ja siihen on hyvä varautua henkisesti jo etukäteen. Uuden tapahtuman toteuttaminen täysin uudella ryhmällä onkin kaikkein vaikeinta (Kauhanen ym. 2002, 39).

3.5 Tapahtumajärjestäjän näkökulma

Vähäx valottaa -festivaalin tuottaja Annukka Tuppurainen työskentelee freelancerina. Vähäx valottaa -projekti on tähän astisista hänen tuottamistaan tapahtumista suurin. Festivaalin lisäksi Tuppurainen on tuottanut seminaareja, lasten leirejä, koulutuksia ja työpajoja. Tuppurainen kokee graafisen ilmeen olevan tärkeä varsinkin tapahtumissa, missä ei ole vielä vakiintunutta kävijäkuntaa ja halutaan saavuttaa yleisöä. Graafinen ilme on yksi osa tapahtuman imagoa ja markkinointia. Uudessa tapahtumassa on erityisen merkittävää erottua jo olemassa olevista tapahtumista. Uuden tapahtuman suunnittelussa tulee ottaa huomioon visuaalisen ilmeen ja logon toistettavuus seuraavina vuosina.

Kirsi Sainio työskentelee yhteyspäällikkönä Porin seudun kehittämiskeskus Oy POSEK:issa. Hän on järjestänyt muun muassa valtakunnalliset Kalevan kisat 2005 Porissa ja valtakunnalliset Loma-asuntomessut Porin Reposaaressa vuonna 2008. Sainio kokee graafisen ilmeen olevan yksi osa markkinointiviestintää ja painottaa, että tapahtumalla on muitakin tavoitteita kuin yleisötavoite. Eli tapahtuma voi olla onnistunut, vaikkei määrällistä tavoitetta saavuteta. Graafisessa ilmeessä hän kokee olevan tärkeää yhteneväisyyden tapahtuman muun informaation ja sanoman kanssa. Graafinen ilme on myös mukana luomassa myönteistä mielikuvaa tapahtumasta. Kaikkein

tärkeimmäksi graafisessa ilmeessä Sainio nostaa sukunäköisyyden eli yhtenäisyyden, mikä toteutuu parhaiten yhteistyössä saman graafikon tai toimiston kanssa koko projektin aikana. Sainion mukaan uuden tapahtuman tulee ennen kaikkea olla aito. Markkinointiviestinnän tarinat ja faktat tulee olla tosia, tapahtumasta ei saa antaa ylisuuria lupauksia. Graafisessa ilmeessä tulee ottaa huomioon segmentointi, vanhemmalle väestölle suunniteltu tuote tulee näyttää luonnollisesti erilaiselta kuin nuorille kohdennettu tuote. Maksullisten markkinoinnin kanavien ohessa Sainio korostaa tiedottamisen merkitystä ja maksuttomien kanavien hyödyntämistä. Vähäx valottaa -projektissa tämä otettiin huomioon. Suunnittelin tuottajan ja muiden tiedottajien käyttöön tiedotuspohjan, jota käytettiin kaikissa tiedotteissa. Näin ilme oli yhtenäistä tiedottamista myöten. Panostimme myös värikuviin tiedotteissa, jotta juuri Vähäx valottaa -tiedotteeseen tartutaan satojen tiedotteiden keskeltä.

Molemmat tapahtumajärjestäjät toivovat graafiselta suunnittelijalta joustoa, kärsivällisyyttä ja nopeaa reagointia. Tapahtumasuunnittelussa aikataulut voivat olla muita töitä hektisempiä ja yllättäviä tarpeita lisätöihin saattaa esiintyä. Varsinkin uudessa tapahtumassa tiivis yhteistyö järjestäjätahon ja graafisen suunnittelijan välillä on välttämätöntä, jotta graafikko ymmärtää tapahtuman sielun ja sisäistää sen tavoitteet. Tällä tavoin varmistetaan, että suunniteltavat tuotteet ovat samassa linjassa tapahtuman sisällön kanssa. Tuppurainen korostaa vielä graafisen suunnittelijan luovuuden merkitystä, koska tuottaja ei ole tietoinen kaikista mahdollisista ratkaisuista. Budjetti tosin luo omat rajansa, mutta välillä jokin täysin uusi idea voi toteutuakin. Luovuutta kaivataan myös pienen budjetin tapahtumissa, jos kaksi tuotetta pystytään esimerkiksi yhdistämään, säästetään budjetissa huomattavasti.

4 VÄHÄX VALOTTAÄ -PROJEKTIN KULKU

Projektisuunnitelmalle voidaan valita pohjaksi jokin lähtökohta, mihin suunnitelma perustuu (Kettunen 2003, 84). Oman projektisuunnitelmani lähtökohtana voidaan pitää aikataulua. Päivämäärä, milloin työn tulee olla valmis, on tiedossa ja suunnitelmassa voi lähteä purkamaan tehtäviä tuosta ajankohdasta taaksepäin (Kettunen 2003, 84).

Kuten jo aikaisemmin mainitsin tulin osaksi Vähäx valottaa -työryhmää siinä vaiheessa, kun esityöt olivat jo tehty. Aloitin työni melkein suoraan projektin toteutusvaiheessa. Aluksi kävimme keskustelua tuottaja Annukka Tuppuraisen kanssa, mistä festivaalissa on kyse ja mitä työ pitäisi sisällään. Tämän jälkeen ilmoitin halukkuudestani toteuttaa työ opinnäytetyönäni. Toiminnanjohtaja Päivi Setälä antoi suostumuksensa ja varsinainen työ alkoi tammikuussa 2008. Ensimmäisenä kävimme läpi tuottajan kanssa painotuotteiden suunnitelmalistan, mihin oli myös merkitty sähköiset tuotteet. Kävimme listan kohta kohdalta läpi ja ideoimme alustavasti, mitä kukin työ voisi pitää sisällään. Samalla kävimme läpi töiden alustavat deadlineet, mitkä muuttuivat projektin edetessä välillä aika rajustikin.

4.1 Työtehtävät

Ensimmäisissä keskusteluissamme tuottajan kanssa pohdimme roolejamme ja asetimme selkeät työtehtävät. Työskentely alkaa helpommin, kun jäsenillä on selkeä kuva omista tehtävistään (Kauhanen ym. 2002, 95) Sovimme, että aina ennen työn aloittamista kertaamme siinä huomioitavat seikat: erityiskohderyhmät, teeman, tekstisisällön, eri logojen käytön, lopullisen valmiiksi saattamisen aikataulun ja muut mahdolliset työn erityispiirteet. Sen jälkeen alkaa itsenäinen suunnittelutyöni ja tarpeen mukaan täsmennän tietoja tai kysyn muiden mielipiteitä tyylikysymyksistä. Tämän jälkeen hyväksytän työn tuottajalla ja hän tarkistaa informaation oikeellisuuden ja mahdolliset muutokset. Kun työ on valmis, teen siitä painokelpoisen ja yhdessä tuottajan kanssa pohdimme myös paperinvalintakysymyksiä. Samalla kun suunnitelen työtä, joko minä tai tuottaja lähettää tarjouspyynnöt eri painotaloihin ja heidän kanssaan ollaan yhteydessä mahdollisten muutosten takia. Vastuualueeseeni kuului myös materiaalin toimittaminen painoon oikealla tavalla, vedosten pyytäminen ja niiden tarkistaminen yhdessä tuottajan kanssa ja mahdollisuuksien mukaan valmiiden materiaalien haku tai vastaanottaminen. Web-sivujen suunnittelussa työnkuvaani kuului koodaajan kanssa yhteistyössä toimiminen. Tuottaja teki päätökset siitä, mikä painotalon tarjouksen hyväksyimme. Kaikki lopulliset päätökset tekivät tuottaja tai toiminnanjohtaja.

4.2 Aikataulu

Seuraavassa esittelen kaksi aikataulua, ennen työn alkua tehdyn alustavan suunnitelman (Taulukko 1) ja toteutuneen suunnitelman (Taulukko 2). Näitä kahta taulukkoa vertaamalla on helppo havainnollistaa, kuinka paljon aikataulu elää ja muuttuu projektin aikana.

Taulukko 1. Vähäx valottaa -festivaalin alustava suunnitelma painotöistä ja aikataulusta

Vuosi 2008	Mikä? / Milloin tulisi olla valmiina eteenpäin lähetettäväksi?
Tammikuu	Talvilomaviikko -työpajojen juliste / 18.01. Web-sivut -etusivu Satakunnan Kansa Pori 450v -liite -ilmoitus
Helmikuu	Flyeri / 01.02. Käyntikortit Lehdistötiedote -pohja Web-sivut - kaikki alisivut
Maaliskuu	Nettibanneri yhteistyösivuille
Huhtikuu	
Toukokuu	Pääjuliste / 19.05. Käsiohjelma / 29.05. Kesän leirien julisteet Nettinäyttely
Kesäkuu	
Heinäkuu	Avoin tapahtuma -juliste (nettiversio ja tuloste) Seminaarijuliste (nettiversio ja tuloste)
Elokuu	Banderollit Pylväsmainokset / 11.08. Teosluettelot (tuloste) Teostekstit (tuloste) Työntekijäpassit (tuloste) Palautekaavakkeet Seminaarin lehti-ilmoitus
Syyskuu	

Taulukko 2. Vähäx valottaa -festivaalin toteutuneet työt ja aikataulu

Vuosi 2008	Mikä? / Milloin valmiina eteenpäin lähetettäväksi?
Tammikuu	Talvilomaviikko -työpajojen juliste / 18.01. -nettiversio / 24.01. Web-sivut -etusivu / 11.01. Satakunnan Kansa Pori 450v -liite -ilmoitus / 22.01.
Helmikuu	Käyntikortit / 05.02. Web-sivut - kaikki alisivut helmikuun aikana
Maaliskuu	Opettaja -lehden ilmoitus / 19.03.
Huhtikuu	Flyeri / 29.04.
Toukokuu	Plubplub-työpajajuliste (tuloste) / 06.05. Nettinäyttely-pohjat
Kesäkuu	
Heinäkuu	Käsiohjelma / 21.07. (Vedoksen ja muutosten jälkeen painoon 25.07.) Seminaarijuliste (nettiversio ja tuloste) / 28.07. Mainos Lainsuojattomat -käsiohjelmaan / 31.07. Stylus -lehden ilmoitus / 31.07.
Elokuu	Opettaja -lehden retkioppaan ilmoitus yhdessä Porin Taidemuseon kanssa / 01.08. Voima-lehden ilmoitus / 21.08 Minijuliste / 06.08. Pylväsmainokset / 07.08. Teosluettelot (tuloste) / 09.08. Bannerit pori.fi-sivustolle (pieni ja iso) / 19.08. ja 26.08. Bannerit sk24.fi-sivustolle (pieni ja iso) / 19.08. ja 25.08. Banneri maisa.fi-sivustolle / 26.08. Avajaiskutsu / 28.08. Teostekstit (tuloste) / 29.08.
Syyskuu	Työntekijäpassit (tuloste) / 02.09. Kulttuurihaitari -lehden ilmoitus / 05.09. Pyörällä näyttelyyn! -materiaalivihko / 12.09. Päivitetty banneri sk24.fi -sivustolle / 17.09.

4.3 Viestinnän kanavat

Vähäx valottaa -festivaalissa viestinnän kanavista olivat jo etukäteen päättäneet toiminnanjohtaja ja tuottaja. Kun projekti eteni, myös itse osallistuin keskusteluun, siitä mitä viestintä tietyn tuotteen kohdalla kannattaisi käyttää. Enemmän kuitenkin osallistuin keskusteluun viestin muodosta ja sisällöstä.

Viestin kanavia päätettäessä tulee ottaa huomioon tapahtuman kohderyhmä ja toimintaympäristö. Esimerkiksi web-sivuilla tiedotteen tulee olla lyhyt ja selkeä. Viestinnän kanavia voivat olla esimerkiksi:

- sähköposti ja kirjeet
- www-sivut
- sanoma- ja aikakauslehdet
- kaupungin kanavat
- banderollit, julisteet, esitteet.

(Iiskola-Kesonen 2004, 64.)

4.4 Aikaohjaus

Projektissa ajan hallinta on yksi isoimmista ja tärkeimmistä haasteista. Mitä tarkemmin tehtävät pystyy aikatauluttamaan ja siinä aikataulussa myös pysyttämään, sitä todennäköisemmin tapahtuma onnistuu. Kun kyse on yleisötapahtumasta, niin kaikkien osien tulee olla kunnossa tapahtuman alkamisajankohtana. Jos jotain asiaa ei ole saatu ajallaan hoidettua, tapahtuma käynnistyy ilman sitä. Taitavaa ajan hallintaa on myös se, jos etukäteen varaudutaan ajallisesti mahdollisiin ongelmiin ja epävarmoihin kohtiin. On myös tiedostettava, että kaikki aikataulut muuttuvat jonkin verran. (Kauhanen ym. 2002, 99–101.)

Vähäx valottaa -projektissa oma ajanhallintani petti aika ajoin. Jo aluksi olisi kannattanut tehdä tarkempi aikataulusuunnitelma. Osa töistä myöhästyi itsestäni riippumattomista syistä, esimerkiksi yhteistyökumppaneilta saatavan materiaalin viivästymisen tai vaikkapa jonkin rahoituspäätöksen odottamisen takia. Kaiken kaikkiaan materiaalit valmistuivat ajallaan ja tavoittivat yleisönsä. Jälkeenpäin ei myöskään kannata

jäää murehtimaan, jos jokin työ ei onnistunut ajallisesti. Tällöin on vain käytettävä hyväksi tietoa siitä, mikä ei onnistunut ja olla toistamatta omia virheitä uudelleen.

Vähäx valottaa -festivaalin tyypisessä projektissa on yksi tärkein takaraja, eli festivaalin alkamisajankohta. Projektin sisällä on tämän lisäksi useita eri takarajoja. Vähäx valottaa -käsiohjelman piti valmistua kuukausi ennen itse festivaalia ja esimerkiksi web-sivujen ja joidenkin lehti-ilmoitusten piti olla valmiina jo useampia kuukausia ennen festivaalin alkua.

Työn hallintaa auttaa tehtävien vaiheistus ja ositus. Vähäx valottaa -projektissa oman työni vaiheita voi jakaa esimerkiksi web-sivuihin, käsiohjelmaan, lehti-ilmoituksiin, julisteisiin. Vaiheet voidaan jakaa yhä pienempiin osiin, työpaketteihin. Vaiheiden jakamista työpaketteihin kutsutaan ositukseksi. Osituksen tuloksen syntyy projektin tehtäväluettelo. Esimerkkinä käytän Vähäx valottaa - web-sivujen työpakettien järjestystä:

1. rakennesuunnitelma
2. yleinen ilme, etusivun suunnittelu
3. alisivujen ulkoasun suunnittelu
4. sivujen sisällön kokoaminen
5. medialle tarjottavan materiaalin kokoaminen
6. nettinäyttely
7. kartat
8. testaus ja tarkastus koko vaiheen ajan.

(Kauhanen ym. 2002, 97–98.)

4.5 Työtavat

Aloittaessani Vähäx valottaa -projektin tammikuussa 2008 tein töitä jonkin verran itsenäisesti kotoa käsin ja muutaman kerran viikossa Porin lastenkulttuurikeskuksen tiloissa. Kesäkuun alusta festivaalin alkuun olin kesätöissä kokopäiväisenä lastenkulttuurikeskuksella. Kesätyöni työnkuvaan kuuluivat luonnollisesti myös muut lastenkulttuurikeskuksen tehtävät ja samalla pystyin myös tekemään Vähäx valottaa -festivaalin materiaalisuunnittelua. Festivaalin suunnittelussa työparikseni muodostui

Vähäx valottaa -festivaalin tuottaja Annukka Tuppurainen. Työpariksi siksi, koska me kaksi pystyimme eniten keskittymään lähinnä festivaalin asioihin, muiden työntekijöiden piti keskittyä lastenkulttuurikeskuksen normaalitoiminnan pyörittämiseen. Alusta asti yhteistyömme oli hyvin toimivaa ja keskustelevaa. Vaikka Annukka Tuppurainen olikin esimieheni, roolimme olivat aika pitkälti tasa-arvoisia. Tuottajan roolissa tietysti hänellä oli lopullinen päätävävalta. Tasaisin ajoin myös keskustelimme keskinäisestä kemiastamme. Mikä toimii, missä olisi parannettavaa, ärsyttääkö jokin? Tällainen avoin keskustelu loi puitteet luottamukselle ja hyvinvoinnille työssä. Molempipuolinen arvostus myös kohotti omaa työmoraaalia ja antoi rohkeutta omien mielipiteiden ja ideoiden kertomiseen.

Projektin onnistumista auttavat hyvät henkilövalinnat ryhmän jäseniksi. Ammattitaitoisuus, innostuneisuus, yhteistyökyky ja positiivinen asennoituminen ovat hyviä piirteitä projektiryhmään kuuluville. Kaikilla ryhmäläisillä tulisi olla sama tavoite. Tunne siitä, että osaa oman työnsä ja haluaa olla osana ryhmää auttaa tavoitteeseen pääsyä. (Kauhanen ym. 2002, 93–94.)

Roolit ja vastuunjaon muodostuminen ryhmän jäsenten taitotasoa vastaavaksi on tärkeää. Tämä kohottaa jäsenen ammatti-identiteettiä ja tällöin vastuun ottaminen käy kuin itsestään. (Kettunen 2003, 118.) Roolit minun ja tuottajan välillä olivat selkeät, hän osasi ja hoiti hallinnolliset, budjetilliset ja järjestelyasiat. Sisältökysymyksissä lopullisen päätöksen teki taiteellinen johtaja. Minun alueeni olivat visuaalisen ilmeen ratkaisut ja osaksi myös sisältöasiat. Pystyimme tuottajan kanssa kommentoimaan toisen vastuualueeseen kuuluvia ongelmia ja kysymyksiä, ilman että kumpikaan olisi kokenut asemaansa uhatuksi tai itseänsä loukatuksi. Tällainen menettely onkin mielestäni tuottoisaa. Se rikastaa omaa ajattelu – ja työtapaa. Usein saatoin jäädä miettimään yhtä ainoaa ideaa, mutta kun tuottaja antoi tuoreen näkökulman asiaan, työ avautui aivan uudella tavalla.

Jos projektiryhmän jäsenellä on vain vähän kokemusta projektityöstä, - kuten itselläni oli - hän saattaa tarvita enemmän huomiota ja keskustelua projektin aikana. Projektipäällikön vastuulla on saada ryhmän jäsenet ymmärtämään työtehtävänsä ja sitoutumaan projektiin. Johtamistyyliä on varmasti yhtä paljon kuin ihmisiä. Projektityöskentelyyn on muodostunut kolme yleisintä johtamistyyliä:

1. käskyttävä johtamistyyli
2. keskusteleva johtamistyyli
3. vastuuttava johtamistyyli.

(Kettunen 2003, 147.)

Vähäx valottaa -tuottaja Annukka Tuppuraisen tyyli oli lähinnä keskustelevaa ja vastuuttavaa. Ainakin omalla kohdallani näiden tyylien sekoitus tuntui toimivalta.

Yhteistyössäni tuottajan kanssa tärkeimpänä koin ideoinnin. Aivan suunnittelun alussa tehty ideointi oli hyvin yleisluontoista. Ennen jokaisen vaiheen tai työpaketin aloittamista kävimme tuottajan kanssa läpi kyseisen työn erityispiirteet. Tässä vaiheessa myös ideoimme pitkälti yhdessä, miltä seuraava työ voisi näyttää. Kävimme läpi Kauhasen ym. (2002, 35) esittelemät seitsemän kohtaa:

1. miksi? -työn tavoite
2. mitä? - työn sisältö
3. missä? -paikka
4. milloin? -ajankohta
5. kenelle? -kohderyhmä
6. miten? -tapa toimia (resurssit ja organisaatio)
7. mielikuva? -organisaation ja tapahtuman imago.

Näistä kohdista muodostui selkeä kuva informaation sisällöstä ja siitä mitä seuraavalla työllä halutaan saavuttaa. Koska Vähäx valottaa -projektissa vaiheita ja töitä oli niin paljon, oli välttämätöntä käydä jokainen työ erikseen läpi ennen sen aloittamista. Moni asia oli saattanut muuttua edellisen keskustelumme jälkeen. Näin varmistimme, että olen jatkuvasti ajan tasalla nopeasti muuttuvassa projektissa.

Kaiken kaikkiaan toimiva yhteistyöni tuottajan kanssa oli yksi merkittävä syy työhöni sitoutumisessa ja siinä onnistumisessa. Kun työstä nauttii, niin tuloksetkin paranevat.

4.6 Projektin päättäminen

Projektin päättämiseen kuuluu loppuraportin kirjoittaminen, projektin päättäminen niin päätöksenteossa kuin henkisesti, projektin tulosten luovuttaminen ja dokumentointi (Kettunen 2003, 169–172). Omalta osaltani Vähäx valottaa -projektin päättämiseen kuului varmistaminen asiakastaholta, että he ovat tyytyväisiä sekä projektissa syntyneiden materiaalien kokoaminen. Käytännössä se tarkoitti kaiken materiaalin kokoamista cd-levylle. Materiaalien tuli olla sellaisessa muodossa, että asiakastaho voi halutessaan käyttää niitä jatkossa. Jokaisesta työstä kokosin oman kansion, missä työ on siinä ohjelmamuodossa missä se on tehty, (esimerkiksi Adobe InDesign CS3 -muodossa) sekä pdf-muodossa, jossa työtä voi tarkastella millä tahansa koneella. Myös eri materiaalit, joita töissäni käytin, kuten logot, fontit, ja grafiikat kokosin omaksi kansioksi. Koko materiaali-cd:n kopioin myös itselleni portfolioa ja tätä opinnäytetyötä varten.

Muutama kuukausi festivaalin jälkeen kävimme tuottaja Annukka Tuppuraisen kanssa loppukeskustelun, missä käsitelimme jokaisen suunnittelemani tuotteen erikseen. Mikä oli onnistunutta, mihin jäi parantamisen varaan? Kävimme läpi myös koko projektiaikaa ja mietimme tiimityön onnistumista ja parannusehdotuksia koko festivaalia ajatellen. Tämä keskustelu päätti oman osani projektissa selkeästi ja pystyin siirtämään ajatuksissani kohti seuraavia asioita elämässäni.

5 FESTIVAALIN ILME JA TUOTTEET

Jokainen julkaisu on viesti organisaatiostaan. Se kertoo, minkälaisesta yhteisöstä on kyse, sen ihmisistä, arvoista ja toimintatavoista. Vaikka julkaisujen päätehtävä on tiedon välittäminen, ne ovat myös vahvoja mielikuvien luoja. Julkaisun suunnittelulla on neljä päätavoitetta. Ne ovat informaation tukeminen, organisaation identiteetin luominen, informaatiolle järjestyksen antaminen ja vastaanottajan mielenkiinnon luominen ja ylläpitäminen. (Juholin & Loiri 1998, 8; Huovila 2006, 12–13.)

Vähäx valottaa -festivaalin julkaisuissa yhtenä tärkeimmistä tavoitteista oli yhtenäisen ilmeen luominen. Yhtenäisyys ja tunnistettavuus toteutettiin voimakkaan magentan värin ja Vähäx valottaa -logon avulla. Tuotteen tulee olla sellainen, että vastaanottaja tunnistaa sen, vaikka näkisi siitä vain nopean vilauksen (Huovila 2006, 206).

5.1 Typografia

Yhtenäisyys perustetaan typografialle. Typografia käsitteenä on vaihteleva. Laajemmin ajateltuna typografia tarkoittaa koko graafista ulkoasua, sen muotoa ja sääntöjä. Niitä sääntöjä ja ohjeita, joiden mukaan julkaisu toteutetaan ja jotka ilmaisevat julkaisijan identiteettiä. Kirjainten valinta, ladelmat, kuvitus ja paperi ovat kaikki osa typografista suunnittelua. Typografian kapeampi käsite kattaa lähinnä kirjainten muotoon ja sääntöihin liittyvät asiat. (Juholin & Loiri 1998, 32; Huovila 2006, 19.)

Vähäx valottaa -festivaalin typografia ei muodostunut niin yhtenäiseksi kuin olisin toivonut. Projektin alussa kiireen takia tein nopeita päätöksiä, jotka myöhemmin osoittautuivat vääriksi. Käsiohjelma olisi kannattanut suunnitella ensimmäiseksi, koska se oli suurin festivaalin julkaisuista ja kaikki materiaali olisi voinut pohjata käsiohjelman ilmeeseen. Tämä ei kuitenkaan ollut aikataulullisesti mahdollista, joten muutoksia typografisiin valintoihin tuli kesken projektin. Kokonaisuudesta kuitenkin tuli tarpeeksi yhtenäinen. Kaikki tuotteet on helppo yhdistää heti Vähäx valottaa -festivaaliin.

Kirjainten valinta on yksi typografian osa-alueista. Kirjasimia on kahta päätyyppiä: groteski ja antiikva. Groteski on pääteviivaton sans serif -fontti ja antiikva pääteviivallinen serif-fontti. Antiikva-kirjasimet ovat paperista luettaessa helppolukuisempia ja groteski-kirjasimet ovat isokokoisina miellyttävämpiä lukea. Antiikva sopii hyvin leipätekstiin ja luo viestin, että on kyse kirjallisesta esityksestä. Web-sivuille groteski sopii hyvin niin otsikoihin kuin leipätekstiinkin. Otsikoissa voi tarpeen mukaan käyttää erityylistä kirjasinta. Yleensä on hyvä, jos käytetään vain kolmenlaista tyyliä. Kokonaisuuden hahmottaminen on vaikeampaa, mitä enemmän tyyliä sekoitetaan keskenään. (Korpela & Linjama 2003, 380.)

Kirjaimen valinta voi perustua vaistoon, harkintaan tai vaikka totuttuihin malleihin. Kirjainvalinta herättää vahvoja mielikuvia tyylikkäästä sairaalamaiseen. Valintaa voi perustella juuri mielikuvien, tarkoitukseen sopivuuden, luettavuuden ja tyylihistoriallisten tekijöiden avulla. (Juholin & Loiri 1998, 34.) Vähäx valottaa -julkaisuihin valitsin aluksi leipätekstien kirjaimiksi Century Gothic -fontti, jota käytetään logossa. Century Gothic (Kuva 1) on päätteetön groteski fontti ja sen takia se ei soveltunut esimerkiksi käsiohjelman leipätekstiksi. Web-sivuilla ja lyhyemmissä teksteissä se toimi hyvin ja on mielestäni selkeä ja riisuttu ulkoasultaan. Itse valitsen fontin usein juuri mielikuvan perusteella. Tietysti valintaan vaikuttaa myös luettavuus ja kirjaintyylin sopiminen muuhun ilmeeseen.

ABCDEFGHIJKLMNOP
 OPQRSTUVWXYZÀÉ
 ÎÏÜabcdefghijklmn
 opqrstuvwxyzàéîïü
 &1234567890(\$£.,!?)

Kuva 1. Century Gothic -kirjasinta suunnittelin käyttäväni aluksi kaikissa leipäteksteissä.

Käsiohjelman leipätekstien fontiksi Chaparral Pro:n (Kuva 2), se on päätteellinen, luettava fontti, joka kuitenkin eroaa perinteisesti leipätekstinä käytettävistä kirjaimista juuri sen verran, että se luo käsiohjelman tekstile persoonallisen ulkonäön.

Chaparral-kirjainperheelle ominaista on vaihtelevat kirjainten mittasuhteet, minkä johdosta fontti on selkeä ja ystävällisen oloinen kaikissa leikkauksissaan (<http://new.myfonts.com/fonts/linotype/chaparral/>).

ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklm
 nopqrstuvwxyz
 &1234567890(\$£.,!?)

Kuva 2. Chaparral Pro - fonttia käytin muun muassa käsiohjelman leipätekstinä.

Käsiohjelman otsikoissa päädyin käyttämään One Way -kirjasinta (Kuva 3), joka Loirin (2004, 53) mukaan kuuluu vapaamuotoisiin, kokeellisiin ja luokittelujen ulkopuolisiin kirjaimiin. Tähän ryhmään kuuluville kirjasimille on tyypillistä se, etteivät ne noudata perinteistä typografista säännöstöä ja viittaavat jopa vapaaseen taiteeseen. One Way -kirjasin oli mielestäni hauska ja hullunkurinen, festivaalin teemaa mukailleva. Otsikoissa ja korostuksissa käytettynä se luo taittoon mielenkiintoa, mutta ei vähennä sen luettavuutta. Lasten ja nuorten valokuvanäyttelyitä esittelemään ei mielestäni olisi sopinutkaan perinteiset fontit. Niin festivaali kuin One Way -fonttikin olivat rajoja rikkovia.

abcdefghijklm
 nopqrstuvwxyz
 1234567890(.,!?)

Kuva 3. One Way -kirjasinta käytin käsiohjelman otsikoissa.

5.2 Logot

Vähäx valottaa -logo (Kuva 4) oli kaiken suunnittelun ja ulkoasun perusta. Logon tuli näkyä kaikissa tuotteissa selkeästi, koska kyseessä oli uusi festivaali. Logon

suunnitteli Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston assistentti Kirsi Jaakkola ja toteutti lastenkulttuurikeskuksen silloinen harjoittelija Samuli Mustonen.

Kuva 4. Vähäx valottaa –logo

Vähäx valottaa julkaisuissa tuli aina olla esillä järjestäjän eli Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkoston logo, sekä Lastenkulttuuriverkosto Taikalampun logo. Lastenkulttuurikeskus on osa valtakunnallista Taikalampputoimintaa. Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaali oli EU-hanke, ja tällöin EU:n lippulogo ja vipuvoimaa EU:sta logo tuli olla näkyvillä useimmissa julkaisuissa. Myös yhteistyö – ja rahoittajatahojen logojen tuli näkyä joissakin julkaisuissa. Näitä olivat muun muassa Porin kaupungin 450-vuotisjuhlavuoden logo, Rajala Pro Shopin logo ja näyttelytuottajien logot. Erilaiset logot tuottivat haastetta muotojensa ja väriensä osalta. Logon väri ei välttämättä sopinut muuhun ilmeeseen ollenkaan. Tärkeää on myös missä koossa eri logot esitettiin. Näihin kysymyksiin sain tukea tuottajalta ja hän myös määritteli mitä logoja missäkin julkaisuissa tulee olla.

5.3 Kuvat

Vähäx valottaa -festivaalin julkaisuissa käytettävät kuvat olivat pääosin lasten ja nuorten näyttelykuvia. Se oli luonnollinen ratkaisu, koska tällöin festivaalin tavoite on läsnä, lasten kuvamaailman esilletuominen. Osaksi kuvavalinnat teki toiminnanjohtaja Päivi Setälä ja osaksi minä yhteistyössä tuottajan kanssa. Kuvien valinnan tärkein kriteeri oli tuoda esiin erilaisia aiheita, värillisyyttä ja yllätyksellisyyttä. Ongelmaksi muodostui välillä kuvien epätasainen laatu ja koko. En myöskään halunnut

käsitellä kuvia kovin paljon, jottei alkuperäisen kuvaajan jälki kärsisi. Kuvien tärkein tehtävä oli antaa katsojilleen ensivilkaisu siitä, mitä festivaalin näyttelyissä voi nähdä ja kokea.

Kuvilla on erilaisia tehtäviä. Sellaisia voi olla tekstin täydentäminen, havainnollistaminen, sisällön selventäminen, ja huomion herättäminen. Kun kuva on aihetta täydentävä, se korostaa tekstin vaikutusta. Kuva voi olla myös vain koristeellinen elementti. Kuvan tulee täyttää tehtävänsä, sen tulee olla myös sellainen, ettei sitä voi tulkita väärin. (Hedman & Palmcrantz 1997, 182; Juholin & Loiri 1998, 53.)

5.4 Väri

Vähäx valottaa -festivaalilla on teemaväri. Nyt ensimmäisellä kerralla se oli magenta ja seuraavalla kerralla se on joku toinen teemaa kuvastava väri. Teemaväri oli läsnä kaikissa julkaisuissa, se myös loi pohjan yhtenäisyydelle. Voimakas magenta luo varmasti paljon erilaisia mielikuvia, omasta mielestäni se oli oikea väri absurdiusteemaan: rohkea, innostava, energinen, ja todellinen huomioväri. Se kiinnittää katseen itseensä, koska värinä se ei oikeastaan toistu ympäristössä. Vaikea kuvitella magentaa käytettävän hyvin virallisissa julkaisuissa. Se on myös lähellä punaista, kaikista vaikuttavinta ja aktivoivinta väriä (Huovila 2006, 45).

Käytettävien värien valinta pohjaa tavoitteisiin ja muuhun tyyliin. Värillä voidaan korostaa, erottaa, järjestellä ja osoittaa eri asioita. Väri voi olla tunnistamisväline. Postinkeltainen ja fazerinsininen ovat jo käsitteitä, joita ei varmaankaan kannata muuttaa. Väreillä on monia symbolimerkityksiä, jotka eroavat kulttuurista ja maantieteestä riippuen. Väriä voidaan käyttää esimerkiksi esteettisen tunnelatauksen luomiseksi. Poliittisilla aatteilla on usein oma tunnusvärinsä. Morsiamen viattomuutta korostetaan valkoisella ja kuoleman synkkyyttä mustalla värillä. Väriasioita ja niiden tuomia mielikuvia kannattaa miettiä, mutta mitään oikeita sääntöjä ei värinkäytöstä ole. (Korpela & Linjama 2003, 398; Toikkanen 2003, 43.)

Värien luonteita:

Sininen	kylmä, etäinen, raikas, rauhoittava
Violetti	raskas, arvokas, henkinen, älykäs, uskonnollinen
Punainen	aktiivinen, lämmin, innostava, ärsyttävä,
Oranssi	raikas, valoisa, myönteinen, hauska, energinen
Keltainen	lämmin, iloinen, onnellinen, eloisa
Vihreä	rauhoittava, harmoninen, pirteä, kasvun väri
Musta	synkkä, surullinen, negatiivinen, taiteellinen, pelottava
Valkoinen	puhdas, viaton.

(Korpela & Linjama 2003, 399; Toikkanen 2003, 44.)

Väreistä kylminä pidetään sinistä, violettia ja vihreää. Ne vievät kohteen kauemmaksi ja vaikuttavat tilaan ja kokoon pienentävästi. Vastakohtaisesti lämpimät värit, kuten keltainen punainen ja oranssi tuovat kohteen lähemmäksi ja suurentavat kokoa ja tilaa. Jos yhdistetään montaa väriä, yhden värin tulisi antaa selvästi hallita. Lähivärit ovat harmoniassa keskenään. (Toikkanen 2003, 43.)

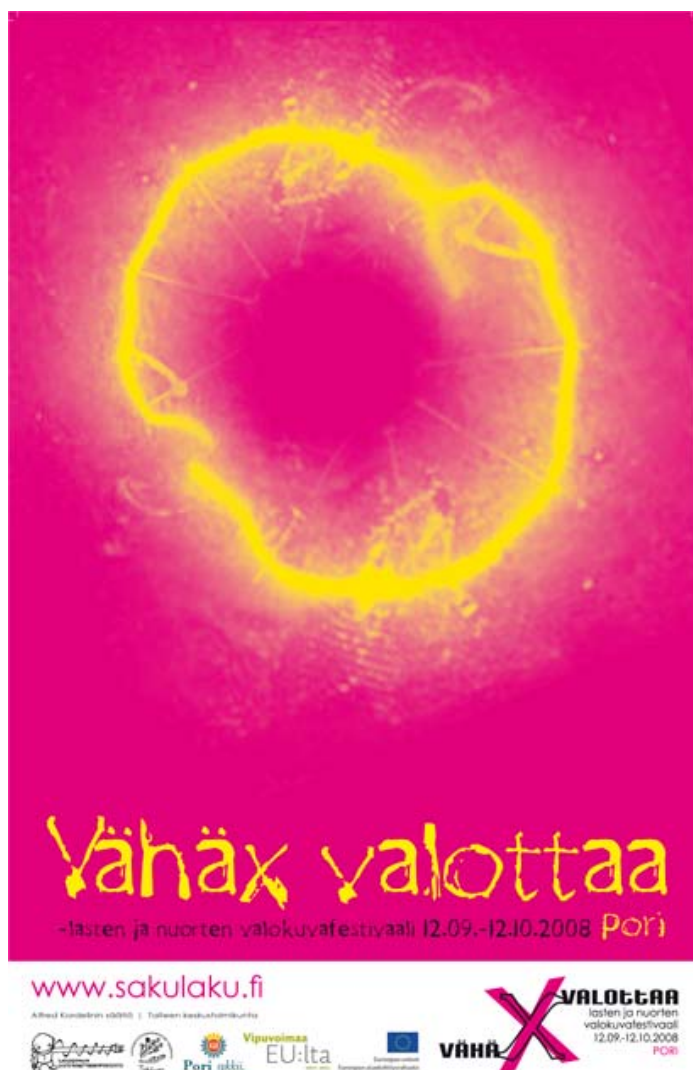
Magentan rinnalla käytin värejä, jotka korostivat sitä tai antoivat sille tilaa. Myös usein käytin magentasta vaaleampia sävyjä, voimakkaan sävyn rinnalla. Saman värin eri sävyt luovat yhtenäisyyttä.

5.5 Flyeri ja lomakepohja

Vähäx valottaa -festivaalin flyerin ja lomakepohjan oli jo ennen minun työni alkamista suunnitellut Samuli Mustonen. Kun aloitin oman työosuuteni, flyerin suunnittelulla oli jo kiire ja Samulin tekemä suunnitelma oli onnistunut, joten päätimme käyttää sitä. Joitakin pieniä muutoksia tuli tekstiin ja aseteluun. Pääasiallisesti flyer painettiin sellaiseksi, kuin Samuli oli sen suunnitellut. Myös lomakepohjan Samuli oli tehnyt harjoitteluajallaan. Siihen tuli muutoksia lähinnä sisällöllisesti.

5.6 Julisteet

Juliste on tehokas tapa tiedottaa tapahtumasta. Vähäx valottaa -projektissa oli alun perin suunnitelmassa kaksi erilaista pääjulistetta. Toinen olisi niin sanottu informaatiojuliste, jossa mentäisiin yksityiskohtiin. Mitä tapahtumia, työpajoja festivaalin aikana olisi, missä ja milloin. Suunnittelin tämän julisteen, mutta sitä ei koskaan toteutettu. Tuottaja tuli siihen tulokseen, että juliste ei ehkä täyttäisi tehtäväänsä ja sen olisi pitänyt päästä jakeluun jo huomattavasti aikaisemmin kuin oli suunniteltu. Toinen juliste (Kuva 5) oli yleisjuliste, jonka tarkoitus oli herättää huomiota ja mielenkiintoa festivaalia kohtaan. Suunnittelun lähtökohtana oli voimakas magentan väri ja valomaalaus. Halusin myös, ettei kuvaa koettaisi itsestäänselvytenä, vaan se herättäisi kysymyksiä ja sitä kautta kiinnostusta vastaanottajissa.

Kuva 5. Vähäx valottaa -festivaalin pääjuliste

Ihminen hahmottaa maailman kuin se olisi vaakakuva. Pystykuva rikkoo perinteisen näkökentän rajat ja sen vuoksi katsoja kiinnittää pystykuvaan enemmän huomiota. Julisteet suunnitellaan usein pystykuviksi juuri tämän takia, tavoitteenahan on saada ohikulkijan katse pysähtymään julisteessa esitettävään asiaan. (Huovila 2006, 64.)

Vähäx valottaa -festivaalin pääjuliste oli mielestäni onnistunut. Se näkyi Porin katu-kuvassa ja onnistui viemään ajatukset festivaaliin. Julistetta käytettiin myös näyttely-paikoissa ja niiden ikkunoissa ja kadulla standeissa. Julisteesta tuli samalla tunnus näyttelypaikalle, se auttoi katsojan löytämään näyttelyitä.

Muut julisteet olivat talvilomaviikon työpajat -juliste, Plubplub-vedenalaiskuvauksen työpajajuliste ja Valokuvan mahdollisuudet -seminaarijuliste. Työpajajulisteissa tärkeintä oli informaatio, mitä, missä ja milloin? Kuva tuki tekstiä ja herätti huomiota. Seminaarijulisteeseen halusin erilaisen tunnelman, olihan kohderyhmänä lasten ja nuorten kanssa työskentelevät aikuiset. Väriykseltään seminaarijuliste oli neutraa- limpi, ja tärkeää oli saada seminaariohjelma ja osallistumiseen tarvittavat tiedot nos- tettua päähuomion kohteeksi..

5.7 Web-sivut

Web-sivun suunnittelu poikkeaa painotuotteen suunnittelusta siinä, että painotuotteen suunnittelija voi olla varma lopputuloksen pysyvän samannäköisenä kaikissa tilan- teissa. Web-sivu on dynaaminen esitysmuoto, joka muokkautuu käyttäjän selaimen, näytön ja toimenpiteiden myötä erilaiseksi. (Korpela & Linjama 2003, 362; Kuiva- nen 2008.)

Web-sivuja suunnitellessa graafikko kohtaa useita ongelmia, joita ei liity perinteiseen painotuotteen suunnitteluun. Yleisimpiä ongelmia ovat:

- tekstin ja kuvien sijoittaminen haluttuihin paikkoihin
- ulkoasun näkymä eri näytöillä
- fonttien käyttö hankalaa, käytettävän fontin tulee olla yleinen, standardisoitu kirjainlaji
- värien määrittely vaikeaa erilaisten näytönasetusten vuoksi

- näyttöjen koko ja tarkkuus muuttaa ulkonäköä radikaalisti.

(Hedman & Palmcrantz 1997, 42–43.)

Vähäx valottaa - web-sivujen suunnittelu oli iso kokonaisuus, jonka suunnitteluun olisin tarvinnut lisää aikaa. Web-sivujen koodauksesta vastasi Kati Kunnas-Holmström Karotti Oy:stä. Aina kun seuraava vaihe web-sivujen toteutuksesta tuli ajankohtaiseksi, pidimme koodaajan kanssa palaverin. Suunnittelu lähti etusivusta (Kuva 6), jolla oli kiire. Tavoite oli saada internetiin sivu, jolta löytyy yhteystiedot ja perusinformaatio festivaalista. Aikaisempi kokemukseni web-sivujen suunnittelusta oli vähäinen ja etusivun suunnittelussa en osannut ottaa tarpeeksi huomioon teknisiä vaatimuksia. Ulkoasultaan etusivu oli onnistunut, mutta liian raskas. Koko sivu oli yksi kuva, vain linkkitekstit olivat irrallaan pohjasta.

Kuva 6. Vähäx valottaa -sivuston etusivu. Koko näkymä on yksi kuva, paitsi navigointilinkit

Näyttöjen ja niiden erilaisten resoluutioiden takia on välillä vaikea määrittää, mikä tulisi sivuston näkymän kooksi. Sivuston leveys on ehkä vielä tärkeämmässä osassa,

koska vaakavieritys koetaan usein turhauttavaksi. Pystyvieritykseen on jo totuttu. Pyrin toteuttamaan sivuston sellaisessa koossa, että ainakin vaakasuunnassa se näkyy myös pienimmillä näytöillä.

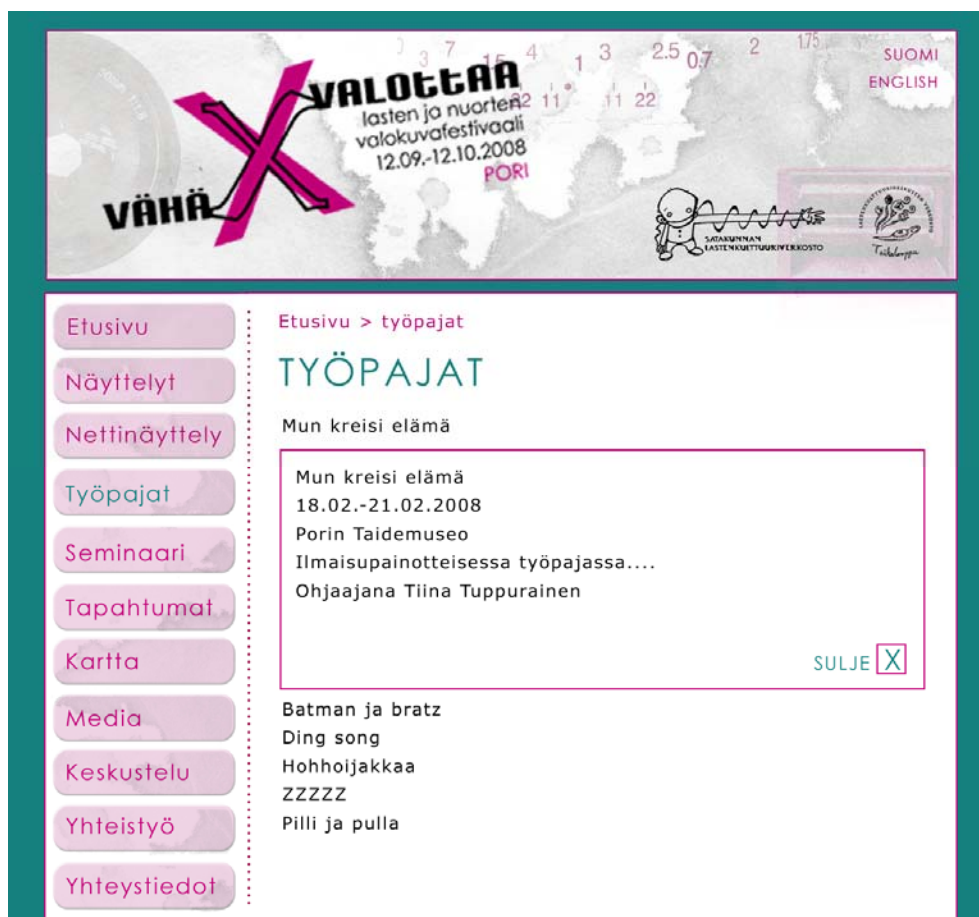
Sivuston etusivun tulisi mahtua kerralla näyttöön. Usein puhutaan 640 x 480 pikselin näytöstä maksimi kokona, jotta pienilläkin näytöillä koko näkymä näkyisi. Nykyisin näytöt ovat tyypillisesti suurempia. (Korpela & Linjama 2003, 364.)

Yhtenäisyyden lisäämiseksi logon ja/tai liikemerkin käyttö on erittäin hyödyllistä. Tällainen elementti on tärkeä kahdella tavalla, se mainostaa kyseistä organisaatiota, ja samalla kertoo selvästi käyttäjälle millä sivustolla hän on. Web-sivujen otsikointi on tärkeä osa yhtenäisyyttä. Selkeä otsikointi kertoo millä sivustolla ollaan ja mitä sivun informaatio käsittelee. Jotkut käyttävät otsikoita, joita voi ymmärtää vain, jos on jo vierailut jollakin toisella sivuston sivulla. Tämä aiheuttaa ongelmia, koska käyttäjä ei välttämättä ole tullut sivulle esimerkiksi etusivun kautta. (Hedman & Palmcrantz 1997, 79.) Halusin tuoda Vähäx valottaa -logon selkeästi esiin myös web-sivuilla. Se toistuu joka sivulla suunnilleen samassa kohdassa, tällöin käyttäjä tietää koko ajan millä sivustolla vierailee. Samalla logo toimii pääotsikkona.

Vähäx valottaa -sivustolla Century Gothic -fontti toimi hyvin. Web-sivujen fonttien suunnittelussa pitää ottaa huomioon, mitä fontteja on yleisesti käytössä. Kannattaa käyttää perusfontteja, kuten Arial, Courier New, Times New Roman, jotka löytyvät pääasiallisesti kaikilta koneilta. Jos kuitenkin haluaa laittaa oletusfontiksi jonkun harvinaisemman fontin, tulee koodaajan laittaa sivuille myös vaihtoehdoiksi yleisimmät fontit. Jos sivuston nimessä käytetään erikoisfonttia, sen voi vaihtaa kuvaksi, jolloin se toistuu oikein kaikissa koneissa. Leipätekstiä harvemmin kannattaa muuttaa kuvaksi, koska latautuminen vie aikaa ja päivitys on hankalaa.

Vasta etusivun suunnittelun jälkeen ehdimme tuottajan kanssa tekemään sivujen runkosuunnitelman, navigoinnin ja liikkumisen sekä linkkilistan. Alasivuja (Kuva 7) varten pyrin keventämään sivuston rakennetta niin, että vain tietyt elementit ovat kuvana. Vähensin myös värien määrää ja koristeellisuutta, jotta sivusto olisi selkeämpi. Olisin halunnut myös muuttaa etusivun rakenteen, mutta budjetillisista syistä tämä ei

ollut mahdollista. Uudelleen koodaus olisi maksanut liikaa. Etusivun tyyli kuitenkin oli kuitenkin täysin samanlaista alisivujen kanssa.

Kuva 7. Alasivuja varten muutin rakennetta kevyemmäksi ja selkeämmäksi. Ylä- ja sivupalkki ovat kuvia.

Web-sivuihin liittyvä iso kokonaisuus oli nettinäyttelyt, jonne organisaatio voi ladata kuvia festivaaleista ja 0-25-vuotiaat omia kuviaan yhdeksi näyttelykokonaisuudeksi. Nettinäyttelyiden ulkoasu oli mielestäni onnistunut, mutta tekninen toteutus jäi vailinaiseksi. Kuvien selaus ei toiminut toivotulla tavalla, ja testaukseen ei jäänyt tarpeeksi aikaa.

Web-sivuilla oli mediaa varten oma alasivu, josta pystyi lataamaan lehdistökuvia, tiedotteita ja logoja. Näin halusimme edesauttaa näkyvyyttämme eri medioissa. Kun tieto on helposti saatavilla, se antaa hyvän kuvan organisaatiosta ja tapahtumasta.

Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalin web-sivut nähtävissä kokonaisuudessaan osoitteessa www.sakulaku.fi/fotofestival.

5.8 Käsiohjelma

Festivaalin julkaisuista ehdottomasti tärkein ja laajin oli käsiohjelma (Liite 1). Suunnittelu alkoi sisällön määrittelystä. Sisällysluetteloksi muodostuivat festivaalin eri osa-alueet: näyttelyt, työpajat, seminaari, tapahtumat ja kartat näyttelypaikoista. Tarkastelimme tuottajan kanssa muiden kulttuurialan tapahtumien käsiohjelmia, keräsimme ideoita ja teimme sivusuunnitelman paperille. Käsiohjelman muodoksi tuli A5-kokoinen vihkotaitto. Halusimme pitäytyä perinteisessä paperin koossa, jolloin voimme käyttää hyväksi mahdollisimman ison tilan edullisesti. A5-kokoinen vihko on myös kätevä käsissä ja mahtuu helposti vaikka käsilaukkuun. Sivumäärä muuttui hieman suunnittelun aikana, koska näyttelyitä tuli lisää ja tapahtuman lukujärjestyksen omaisesta ohjelmakartasta luovuttiin. Lopullisessa käsiohjelmassa on 28-sivua, mukaan lukien kannet. Tein alustavan luonnostelun sisäsivuista, lähinnä siitä miten näyttelyesittelyt sijoitetaan. Tein myös taittopohjan koko käsiohjelmasta mihin merkitsin mitä tulee millekin sivulle. Tämän suunnitelman hyväksyin tuottajalla ja toiminnanjohtajalla ja itse taitto alkoi.

5.8.1 Kansi

Kannen luonnosteluun käytin paljon aikaa, koska kansi onnistuessaan saa lukijan tarttumaan ohjelmaan. Kuva on usein kannen (Kuva 8) kiintopiste ja se yhdessä otsikon kanssa kertovat olennaisimman asian (Juholin & Loiri 1998, 77). Kannen kuvaksi valitsin yhden näyttelykuvista. Kuvassa tyttö ottaa kuvan. Se täydentää festivaalin ideaa, kuvat ovat lasten ja nuorten ottamia. Kuvassa on raikkaat ja voimakkaat värit ja tytön takissa toistuu magentan sävy. Asetin kuvan niin kuin se on otettu, eli tyttö on yläreunassa ja pää alaspäin. Tämä ylösalaisuus korostaa mielestäni absurdiusteemaa täydellisesti. Asiat käännetään pääläelleen. Kannen otsikkona toimii jälleen kerran logo. Logossa on kaikki tarvittava informaatio ja runsas logon käyttö lisää tuotteiden tunnistettavuutta. Sijoitin logon oikeaan alakulmaan, jossa se luonnollises-

ti ohjaa lukijaa kääntämään sivua. Silmän lukusuunta on vasemmalta oikealle ja suunta ylhäältä alas (Huovila 2006, 159). Kansi kiinnittää huomion ja kuvan ylösalainen mielikuva luo leikkisyyttä, käsiohjelmaa voi joutua kerran pyöryttämään ennen kuin huomaa, miten päin sitä tulee lukea.

Kuva 8. Käsiohjelman kansi kertoo olennaisen festivaalin temasta.

5.8.2 Rakenne

Ensimmäisellä aukeamalla on avajaiskutsu, tekijätiedot, johdanto ja sisällysluettelo. Avajaiskutsu haluttiin nostaa ensimmäiseksi, jotta se kiinnittäisi huomiota ja saisi lukijan tuntemaan itsensä tervetulleeksi festivaaleille avajaisia myöten. Sisällysluettelo koostuu epäsymmetrisistä ja erivärisistä palkeista, joiden avulla sivulle tulee rytmiä. Jokaisella osiolla on oma värinsä, joka auttaa löytämään kyseiset tiedot sivunumeron lisäksi. Ensimmäisenä osiona ovat näyttelyt, festivaalin pääasia. Näyttelyosiossa värinä käytin teemaväri magentaa, se korostaa myös näyttelyiden tärkeyttä. Muut värit valitsin niiden voimakkuuden ja raikkauden takia.

Värin varaan voi perustaa koko julkaisun identiteetin. Julkaisun eri elementit suunnitellaan värillisiksi ja värin avulla voidaan rakentaa kerroksia ja selventää eri osioita. Samalla pyritään kaikkien kuvien värillisyyteen. Helpoin tapa on käyttää vain yhtä väriä ja vaihteluksi värin eri tummuusasteita tai sävyjen vaihteluita. (Huovila 2006, 118–119, 126)

Käsiohjelman taitto ei ole kahlittu vaaka- ja pystysuoriin linjoihin. Vinojen viivojen käytön idea lähti siitä, ettei absurdissa maailmassa kaikki ole suoraviivaista. Tärkeää oli myös värikkyys, runsas kuvien käyttö ja iloinen tunnelma. Näyttelyesittelyjä oli valtavasti ja emme halunneet tehdä 50-sivuista käsiohjelmaa. Taittokin on tästä syystä aika tiivis ja aukeamalla on aina 3-4 näyttelyesittelyä. Näyttelyt eivät kuitenkaan saa sekoittua toisiinsa. Tässä apuna käytin sävypohjia, jotka ovat jokaisen osion oman värin vaaleampi sävy. Sävypohjia käytetään usein tekstiosuuden taustana tai tekemään grafiikka ymmärrettävämmäksi, sävypohjan avulla voidaan myös muodostaa kuvioita (Huovila 2006, 117). Halusin, että sävypohja on tarpeeksi vaalea, jotta luettavuus säilyy hyvänä. Näin eri näyttelyt eroavat toisistaan selkeästi. Perusaukeaman (Kuva 9) sommittelu on epäsymmetrinen. Tietty järjestys kuitenkin toistuu. Lukusuunta on perinteinen vasemmalta oikealle ja ylhäältä alas. Tutulla järjestyksellä halusin varmistaa sen, että lukija löytää etsimänsä helposti, vaikka muodot ovat epäsymmetrisiä. Vinojen viivojen toistuvuus luovat epäsäännöllistä visuaalista rytmiä, joka lisää mielenkiintoa, mutta samalla toteutus antaa esitettäville asioille järjestyksen (Huovila 2006, 49).

Näyttelyt

Avajaiset kaikissa näyttelyssä pe 12.9.2008 kello 12-14, ellei toisin mainita. Tervetuloa paikalle!

Mieletön maisema
Pormestarinluoto / bussipysäkit

Pormestarinluoto. Lapsille omana asuinympäristönä tuiki tuttu. Hyvin suunniteltu asfalttimeri. Koulupäivän aikana lähdettiin tutkimusretkelle. Löytyykö sieltä jotain ihmeellistä vai jopa mieletön maisema?

Näyttely on toteutettu yhteistyössä Porin taidemuseon kanssa.

Kuvaajat: Porin Kaarisillan koulun 5a-luokka
Ohjaaja: valokuvataiteilija Annu Wilenius
Tuottaja: Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto, Pori

Varjoja Pormestarinluodolla
Pormestarinluoto / katukuvat

Ihmeellisyyttä löytyy, kun katsoo mitä tahansa hyvin tarkkaan. Jopa varjot saavat oman elämänsä. Mieletön maisema -työpajan kuvista löytyi myös Varjoja Pormestarinluodolla.

Näyttely on toteutettu yhteistyössä Porin taidemuseon kanssa.

Kuvaajat: Porin Kaarisillan koulun 5a-luokka
Ohjaaja: valokuvataiteilija Annu Wilenius
Tuottaja: Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkosto, Pori

Digital Arts Education
Kulttuuritalo Annankatu 6, "Annis"
Annankatu 6
ma-pe 8-14

Kansainvälisen Digital Arts Education -hankkeen digikuvauspujosen parhaimmistoa. Nähtävänä on nuorten ottamia yllättäviä yksityiskohtia omasta kouluympäristöstään.

Kuvaajat: 10-12-vuotiaat nuoret
Ohjaajat: tuottaja Janne Kaakinen, mediakasvattaja Juska Rantanen ja valokuvaaja Sven Tupits
Tuottaja: Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, Hämeenlinna

Kuva 9. Käsiohjelman näyttelyosion rakenne

Elementit voidaan sijoittaa joko staattiseen tai dynaamiseen tasapainoon. Vaihtoehtona on myös tasapainoton sommitelma, mutta se herättää usein katsojassa levottomuutta. Staattinen tasapaino on symmetristä, paikallaan olevaa eikä sisällä jännitettä. Dynaaminen tasapaino on epäsymmetristä ja luo liikkeen tuntua kuvapinnalle, mutta samanaikaisesti on kuitenkin tasapainossa. Käsiohjelmassa olevat vinot viivat luovat liikettä ja dynaamisuutta ulkoasuun. Viiva osoittaa ja kaikkien elementtien tehtävänä on ohjata myös seuraavaan elementtiin. (Huovila 2006, 37, 53.) Tämä toteutui käsiohjelmassa: irtonainen, mielenkiintoinen ja dynaaminen sommittelu, joka on silti miellyttävä, helposti seurattava ja tasapainoinen.

5.8.3 Tekstit

Käsiohjelmata varten tuli paljon sisältötekstiä eri näyttelytuottajilta. Haasteena olikin kymmenien eri henkilöiden aikataulun yhteen sovittaminen. Toimitustyötä teki koko työryhmä.

Näyttelyosiossa esittelytekstin rakenne oli seuraava:

- näyttelyn nimi
- näyttelytila
- avoinna
- esittelyteksti
- tekijät.

Teksti on sijoitettu tarpeeksi väljästi ja riviväleillä lisätään tekstin luettavuutta. Sama tyyli säilyy jokaisen näyttelyn kohdalla ja muutaman näyttelyn jälkeen lukija ymmärtää jo loogisen järjestyksen ja pystyy etsimään esimerkiksi näyttelyn tekijät ilman koko tekstin lukemista. Teksti on liehutettu oikeasta reunasta, eikä se ole esimerkiksi tasapalstaa, tällöin tekstille varattu tila ei olisi riittänyt. Kirjainkoko on tarpeeksi iso, jotta nuoret ja vanhat pystyvät sitä lukemaan. Näyttelyn nimi on korostettu isommalla kirjainkoolla ja värillisyydellä, jotta se ei sekoittuisi muuhun tekstiin ja tietyn näyttelyn löytäminen helpottuisi.

5.8.4 Kuvat

Tärkeässä roolissa käsiohjelmassa olivat näyttelykuvat. Kaikista näyttelyistä ei ollut saatavilla kuvamateriaalia. Käsiohjelmaan valitut kuvat osoittavat festivaalin monipuolisuuden. Joitakin hienoja kuvia jouduin jättämään pois sommittelun takia. Aukeamat olisivat voineet tuntua liian täyteen ahdetuilta. Joissain tapauksissa taas aukeama olisi kaivannut toista kuvaa, mutta sellaista ei kyseisestä näyttelystä ollut. Näyttelyiden tarkkaan mietittyä järjestystä ei kuitenkaan tämän takia enää muutettu. Suurin osa käsiohjelman kuvista on rajattu. Rajaamisella nostetaan esiin mielenkiintoisia yksityiskohtia, lisätään kuvien tehoa ja dramatiikkaa tai jätetään informaation kannalta turha tieto pois (Juholin & Loiri 1998, 58; Huovila 2006, 69). Rajaamalla kuvia niitä on myös helpompi sovittaa tiiviiseen sommitelmaan. Näyttelyjen esittelysivuilla ei oikeastaan ole pääkuvaa, tällä halusin korostaa näyttelyiden keskinäistä tasapuolisuutta. Joillain aukeamilla on vain yksi kuva, jolloin se muodostuu pääkuvaksi. Pääasiallisesti kuitenkin tavoitteena ei ollut tietyn näyttelyn esiin nostaminen.

5.8.5 Seminaari ja yhteistyökumppanit

Seminaari- ja yhteistyökumppanit sivuilla käytin pallomuotoa selkeyttämään ja erottelemaan tärkeitä tietoja pitkän tekstin seasta. Pallomuoto myös sulkee sisäänsä selkeästi yhden kokonaisuuden. Näin myös katseen suunta rytmittyy ja lukeminen ei tunnu niin työläältä. Yhteistyökumppanit sivuilla informaatiota on valtavasti ja jouduin pienentämään kirjasinkokoa, jotta koko teksti mahtuisi yhdelle sivulle. Palloratkaisu on mielestäni onnistunut ja sivut ovat miellyttäviä lukea huolimatta informaation suuresta määrästä.

5.8.6 Kartat

Käsiohjelmaan tarvittiin kartat osoittamaan näyttelypaikkojen sijainnit. Kartta-aukeaman suunnittelu osoittautui todella haastavaksi. Pieneen tilaan piti mahtuttaa viisi karttaa ja saada ne selkeiksi ja myös ulkopaikkakuntalaisia palveleviksi. Keskuksen karttaan tuli 21 sijaintia ja ongelmaksi muodostui festivaalin aikana kartan epäloogisuus. Näyttelyillä olisi voinut olla numerot, ja samassa numerojärjestyksessä näyttelyn sijainti olisi ollut kartalla. Käsiohjelmassa kartan numerot ja näyttelyiden järjestys eivät olleet yhteneviä. Tämän tyyppiset käytännön asiat tulevat usein ilmi vasta käytössä. Kartasta kuitenkin pystyi löytämään tarvitsemansa tiedon, jos siihen hieman perehtyi.

5.8.7 Kuvitus

Kuvituksena käytin pieniä lapsihahmoja ja ryhmiä, jotka seikkailevat käsiohjelman eri sivuilla. Kuvituksen tavoite oli korostaa lasten ja nuorten roolia festivaalin näyttelyiden tekijöinä. Lapsihahmot ohjaavat lukijaa ja toimivat ”lisämausteena” käsiohjelman ilmeessä. Takakannessa kuvituksena toimii myös logosta irrotettu x-kirjain. Se toistaa logoa ja festivaalin värimaailmaa ja tukee näin yleisilmettä.

5.8.8 Materiaalit ja painatus

Kävimme tuottajan kanssa läpi eri paperivaihtoehtoja. Halusimme sisäsivuille mattapaperin tunnun ja koimme saavuttamamme sen parhaiten päällystämättömällä paperilla. Halusimme matan kontrastiksi osan kuvista lakattavan, mutta päädyimme loppujen lopuksi vain kannen lakkaukseen budjetillisistä syistä. Kirkas UV-lakka kannessa oli hyvä ratkaisu, se antoi kannen kuvalle valokuvamaisen pinnan ja korostaa näin tapahtuman aihepiiriä. Käsiohjelman vedoksessa oli eri paperi kuin lopullisessa tuotteessa ja värit toistuivat oikein. Lopullisessa versiossa kuvat olivat hieman tummemmat. En osannut ottaa huomioon materiaalin vaikutusta kuvien kirkkauteen, enkä myöskään ymmärtänyt kysyä silloin asiasta painotalolta. Tuotteen suunnittelijaa tällainen tietysti harmittaa, vaikka suuri yleisö ei sitä huomaakaan.

Kokonaisuudessaan käsiohjelma oli erittäin onnistunut niin ulkoasultaan, kuin informaation välittäjänäkin. Käsiohjelma saikin paljon positiivista palautetta (Setälä & Tuppurainen 2009, 23). Käsiohjelman suunnittelu oli mielenkiintoista ja opettavaista. Sen teosta saatu kokemus auttaa minua tulevaisuudessa välttämään samoja virheitä.

5.9 Pylväsmainokset

Kuukausi ennen festivaalia halusimme mainostaa tapahtumaa pylväsmainosten avulla. Suunnittelin kaksi pylväsjulistetta. Ensimmäisessä julisteessa oli festivaalin nimi ja ajankohta, toisessa julisteessa ei ollut muuta informaatiota kuin iso x-kirjain. Tarkoitus oli näiden kahden julisteen avulla herättää mielenkiintoa ja antaa tietoa tulevasta tapahtumasta. Ensimmäinen juliste (Kuva 10) mukaili pääjulisteen valomaalaus-teemaa. Julisteen teksti oli liian pientä luettavaksi, vaikka ohiajavasta autosta. Ohikulkijoille juliste toimi varmasti paremmin. Toinen juliste (Kuva 11) olisi tarvinnut kuvan tueksi jotain perusinformaatiota festivaalista, esimerkiksi festivaalin nimen. Pylväsmainokset painettiin säänkestävälle ulkokäyttöön tarkoitettulle materiaalille. Tuntemattomasta syystä sade kuitenkin rypisti mainokset ja lopputulos ei onnistunut toivomallani tavalla.

Kuva 10. Ensimmäinen pylväsmainos. Huonot sääolosuhteet rypistivät paperin ja luettavuus heikentyi.

Kuva 11. Toinen pylväsmainos oli selkeämpi, muttei antanut tarpeeksi informaatiota.

5.10 Muut tuotteet

Vähäx valottaa -festivaali tarvitsi myös paljon muita tuotteita, joita en tässä raportissa lähemmin tarkastele. Näitä olivat muun muassa web-bannerit, lehti-ilmoitukset, opepaketti, festivaalipassit työntekijöille, Pyörällä näyttelyyn! -haasteen materiaalit ja näyttelyissä tarvittava materiaali, kuten teosluettelot ja näyttelytekstit. Kaikissa festivaaliin liittyvissä materiaaleissa pyrin noudattamaan yhtenäistä ja tunnistettavaa tyyliä. Opepaketin viimeisen sivun suunnitteli Porin lastenkulttuurikeskus - Satakunnan lastenkulttuuriverkoston assistentti Eveliina Pakarinen. Festivaalin materiaalit ovat nähtävissä cd-levyllä pdf-muodossa liitteessä 2.

6 VALOTTIKO?

Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalin visuaalisen ilmeen suunnittelu oli haastava, mielenkiintoinen ja ainutlaatuinen työ. Koko projektin aikana saamani työkokemus ja opit ovat korvaamattomia. Opinnäytetyöni valmisti minua hyvin tulevaisuuden haasteisiin. Työtavat ja suunnitteluun liittyvät monipuoliset tavoitteet ja vaatimukset vastasivat mielestäni hyvin pitkälti oikeata työelämää ja siinä pärjäämistä. Näin ollen opinnäytetyöni oli minulle valtavan hyödyllinen ja tärkeä kokemus.

Kokonaisuutena festivaalin ilme ja tuotteet olivat onnistuneita. Koen saavuttaneeni hyvin työlle asetetut tavoitteet luoda festivaalille yhtenäinen ilme ja suunnitella informoivia, teemaa kuvastavia ja huomiota herättäviä tuotteita. Aikataulullisesti työssä jäi parannettavaa, ja joissakin yksittäisissä töissä tein virheitä kokemattomuuteni takia. Projektin aikataulun muutokset tulivat välillä yllätyksenä, mutta sopeuduin niihin mielestäni varsin nopeasti.

Asiakastaho eli Porin lastenkulttuurikeskus -Satakunnan lastenkulttuuriverkosto on myös ilmaissut olevansa tyytyväinen työpanokseeni sekä festivaalin tuotteisiin ja ilmeeseen. Tämä on mielestäni todella merkittävä asia opinnäytetyön onnistumisen mittaamista ajatellen. Vähäx valottaa -festivaali tavoitti 108038 asiakaskontaktia,

joista näyttelykävijöitä oli noin puolet, 50166 henkilöä (Jaakkola 2009). Festivaalin ja samalla sen tuotteiden näkyvyys oli siis erittäin onnistunut.

Vähäx valottaa -festivaali oli projektina iso kokonaisuus, jonka hallinta tuntui välillä vaikealta. Olisikin hienoa päästä toteuttamaan visuaalinen ilme uudestaan seuraavaan vuonna 2011 järjestettävään Vähäx valottaa -festivaaliin. Näin aikaisemmasta kokemuksesta saisi kaiken irti. Tässä vaiheessa ei voi vielä tietää, kuinka paljon suunnittelemani materiaalia käytetään hyväksi seuraavan festivaalin ilmeessä ja tuotteissa. Suuri palkkio minulle työn tekijänä olisi tietysti se, jos työstäni olisi hyötyä festivaalin seuraavalle graafiselle suunnittelijalle. Mielenkiintoista onkin seurata, mihin suuntaan festivaalin ilme kehittyy.

Vähäx valottaa -festivaali oli ensimmäinen laatuaan koko maailmassa. Tästä syystä festivaaliprojekti oli varmasti oppimisprosessi koko työryhmälle. Työskentely motivoituneessa ja innostavassa työilmapiirissä antoi minulle idean siitä, minkälaisissa työyhteisöissä ja minkälaisen töiden parissa haluan jatkossa työskennellä. Opinnäytetyöni oli onnistunut siis monellakin tapaa. Asiakkaan tyytyväisyyden ja ilmeen onnistumisen lisäksi, työ antoi minulle kokemusta ja varmuutta työelämään ja suuntaa sen valinnoille.

LÄHTEET

Kirjallisuuslähteet:

Hedman Anders & Palmcrantz Staffan 1997: Webdesign-käsikirja. Pagina Oy. Vantaa.

Huovila Tapani 2006: ”Look” -visuaalista viestisi. Inforviestintä Oy. Hämeenlinna.

Iiskola-Kesonen Hanna 2004: Mitä, miksi, kuinka? Käsikirja tapahtumajärjestäjille. Suomen liikunta ja urheilu ry. Kuopio.

Juholin Elisa & Loiri Pekka 1998: Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Inforviestintä Oy. Jyväskylä.

Kauhanen Juhani, Juurakko Arto & Kauhanen Ville 2002: Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus. Werner Söderström Osakeyhtiö. Vantaa.

Kettunen Sami 2003: Onnistu projektissa. WSOY. Juva.

Korpela Jukka & Linjama Tero 2003: Web-suunnittelu. Docendo Finland Oy. Jyväskylä.

Loiri Pekka 2004: Typo. Pieni käytösopas typografian laatijalle. Inforviestintä Oy. Tampere.

Pelin Risto 2008: Projektihallinnan käsikirja. 5. Painos. Projektijohtaminen Oy Risto Pelin. Jyväskylä.

Setälä Päivi & Tuppurainen Annukka 2009: Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaali 2008. Loppuraportti. Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto. Pori.

Toikkanen Rita 2003: Tyylikäs julkaisu: painotyön ja verkkosivujen suunnittelu ja toteutus. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Haastattelut:

Jaakkola Kirsi. 2009. Assistentti, Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto 01.04.2009.

Sainio Kirsi 2009. Yhteyspäällikkö, Porin seudun kehittämiskeskus Oy POSEK. Pori. Puhelinhaastattelu 20.04.2009. Haastattelijana Essi Sipiläinen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Tuppurainen Annukka 2009. Kulttuurituottaja. Pori. Sähköpostihaastattelu 08.04.2009. Haastattelijana Essi Sipiläinen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Verkkolähteet:

<http://new.myfonts.com/fonts/linotype/chaparral/> [verkkodokumentti]. [Viitattu 22.04.2009].

Kuivanen Ilpo. 1999. Www-sivujen ulkoasusta ja käytettävyydestä [verkkodokumentti]. Helsinki: Stadia, Helsingin ammattikorkeakoulu. [Viitattu 14.10.2008]. Saatavissa: <http://cs.stadia.fi/~kuivanen/www-ulko.htm>

Porin lastenkulttuurikeskus – Satakunnan lastenkulttuuriverkosto 2009. Toiminta-ajatus [verkkodokumentti]. [Viitattu 03.04.2009]. Saatavissa: <http://www.sakulaku.fi/verkosto/toiminta-ajatus.html>

LIITELUETTELO

LIITE 1 Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalin käsiohjelma 2008

LIITE 2 Vähäx valottaa -lasten ja nuorten valokuvafestivaalin graafiset materiaalit
cd-levyllä

LIITE 1

LIITE 2